

ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ ЯК СТРАТЕГІЯ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

**Скорик Т.В., к.п.н., доцент, доцент кафедри мистецьких дисциплін
«Національний університет «Чернігівський колегіум»**

Тенденції реформування системи освіти України та євроінтеграційні процеси, що зачіпають і сферу освіти також, вимагають оновлення змісту та якості фахової підготовки вчителів в напрямі становлення успішної, конкурентоспроможної особистості, здатної реалізувати себе у професійній діяльності та забезпечити якісне надання освітніх послуг.

Науково-педагогічні дослідження останніх років репрезентують теоретико-методологічні засади професійної освіти (С. Батишева, О. Новикова, Н. Ничкало та ін.), сутність професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів (Н. Волкова, В. Гриньова, О. Дубасенюк, Л. Кондрашова, Н. Кузьміна, О. Савченко, В. Сластьоніна, Л. Хомич та ін.). Проте все більше уваги дослідники почали звертати на професійну успішність, майстерність та професійне зростання вчителя.

Професійне становлення особистості здійснюється успішно, якщо в процесі фахової підготовки формується система адекватних уявлень про професійну діяльність, які визначають життєві та професійні завдання особистості, організують і спрямовують її навчання та саморозвиток. На думку М.Кондрашова, з першого року навчання, управлінські дії викладача мають бути спрямовані на формування у студентів уявлення про роль успіху в їхньому професійному становленні [1, 152]. Перший етап формування таких уявлень має здійснюватися ще на першому курсі навчання, наприклад у рамках вивчення курсу «Вступ до спеціальності». Одним із важливих завдань цього курсу є стимулювання позитивної настанови майбутнього вчителя на майбутню професійну діяльність. Це завдання реалізуються у процесі: формування позитивного ставлення до педагогічної професії та усвідомлення її суспільно значимої цінності; виконання завдань на розкриття специфіки діяльності вчителя та особливостей педагогічної майстерності; формування у

студентів потреби у розвитку професійно значимих якостей як умови готовності до професійно-педагогічної діяльності та її успішності; розробка стратегії особистісного професійного зростання.

Найбільш доцільними методами навчання у реалізації означених завдань є бесіда, спостереження, круглий стіл, письмові творчі роботи, аналіз ситуацій, дискусії, вправи тощо. Досить дієвим у розробці стратегії професійного зростання є методика «Дерево цілей», метою якої є формування у студентів цілепокладання професійної діяльності. «Дерево цілей» - це наочне графічне зображення підпорядкованості та взаємозв'язку цілей, що демонструє розподіл загальної (генеральної) мети або місії на підцілі, завдання та окремі дії. «Дерево цілей» визначають, як «цільовий каркас» організації, явища чи діяльності, а в нашому випадку – педагогічної успішності. При побудові «дерева цілей» використовують декомпозицію (метод розкриття структури системи, при якому за однією ознакою її поділяють на окремі складові), щоб пов'язати генеральну мету зі способами її досягнення, сформульованими у вигляді окремих завдань [2]. Основне правило побудови «дерева цілей» — це «повнота редукції» (процес зведення складного явища, процесу або системи до більш простих складових). Метод дезагрегації цілей застосовується для формалізованих цілей, які найчастіше характеризують реально існуючі об'єкти або ті, що створюються. Він базується на системному уявленні про об'єкт дослідження і передбачає використання таких понять: система як цілісний об'єкт, тобто генеральна ціль або ідеальне уявлення про те, що треба створити; підсистема як частина більш загальної системи, у якій підсистеми є функціонально значущими; елементи як сукупність складових елементів підсистем. Другий та нижчі рівні «дерева цілей» мають містити основні та альтернативні елементи досягнення цілей вищого рівня. Далі побудову «і/або» - «дерева цілей» методом дезагрегації виконують за тими самими правилами: кожна з цілей поділяється на елементи і для кожної з них створюється комплекс альтернативних дій для їхнього досягнення.

Оскільки педагогічна успішність є складною системою взаємозв'язків особистісного і професійного рівня, тому вона й є основною, тобто вершиною «дерева цілей». Далі студенти визначають підцілі, які допоможуть досягнути цієї надцілі. У процесі розробки стратегії становлення професійної успішності студенти перш за все зосереджують свою увагу на особистісних якостях, які впливають на успішність особистості, зокрема, емоційний інтелект, здатність до емоційно-експресивної виразності та внутрішньої саморегуляції емоційного стану та відповідно обирають стратегії роботи над ними. Серед підцілей першого рівня визначено: високий рівень загальної ерудиції, фахові знання, педагогічні здібності, особистісні якості (цілеспрямованість, толерантність, гуманістична спрямованість, оптимізм). Підцілі другого рівня – це педагогічна майстерність, здатність до саморозвитку та постійного самовдосконалення, високий рівень мотивації у педагогічній діяльності, здатність до «зараження» та «наснаження» дітей на навчальну діяльність. Для більш глибокого усвідомлення цілей майбутньої професійної діяльності студентам пропонувалось обговорення за такими питаннями: Чому ця мета є важливою для Вас? Які труднощі необхідно подолати на шляху до мети? Чого Вам бракує для досягнення мети? Хто Вам може допомогти у досягненні мети? Отже, побудова «дерева цілей» професійної успішності сприяла більш чіткому усвідомленню мети майбутньої професійної діяльності, становленню професійної успішності та розробці стратегії її досягнення.

Список літератури:

1. Кондрашов М. М. Професійна успішність фахівця – стратегія оптимізації якості освіти. *Професійна успішність педагогічного працівника як основа менеджменту якості освітнього процесу: Збірник матеріалів четвертих всеукраїнських педагогічних читань присвячених 80-річчю з дня народження Лідії Кондрашової*. Черкаси: ФОП Гордієнко Є. І, 2019. 436с.С.150-153.
2. Побудова дерева цілей.

URL:https://pidruchniki.com/18180520/ekonomika/pobudova_dereva_tsiley